

Белінська К. В.,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ФОРФЕЙТИНГУ ЯК РІЗНОВИДУ ФАКТОРИНГУ В УКРАЇНІ

В умовах економічної кризи і нестабільності все частіше виникає загроза комерційних ризиків і банкрутства вітчизняних організацій, підприємств. З метою оптимального забезпечення повернення грошових коштів, підприємства використовують такий елемент торгового і фінансового посередництва як форфейтинг. Здійснюючи фінансову допомогу товарного кредитування, він сприяє рефінансуванню дебіторської заборгованості, забезпечуючи прискорення оборотності оборотних активів постачальників та підвищення ефективності використання економічного потенціалу. Український ринок форфейтингових послуг носить фрагментарний характер, унаслідок макроекономічної нестабільності і високої інфляції, що стримували розвиток усіх форм кредитування, що призводило до чималих утрат. Проте, сьогодні існує достатня конкуренція на факторингову ринку, яка дає змогу активно застосовувати нові можливості на практиці. Саме тому, актуальність даного питання є важливим для становлення економіки в цілому.

Праці, де розкриваються проблеми застосування форфейтингу і факторингу, здебільшого належать зарубіжним науковцям, серед яких: Д. Альтман [1], Дж. Дайсон [2], А. Каллісон [3], А. Каррі [4]. Тривалий час форфейтинг досліджували і вітчизняні дослідники Т. Крупіна [5], О. Пилипів [6], Т. Піддубна [7], Г. Хачпанов [8]. Проте, зважаючи на велику кількість зацікавлених професіоналів і вчених, форфейтинг як різновид факторингу є не повністю дослідженим та потребує детальнішого аналізу й наукових розробок.

Відповідно до наукової точки зору, форфейтинг – це кредитування експорту шляхом купівлі без обороту на продавця комерційних векселів, інших боргових вимог у зовнішньоторговельних операціях; форма трансформації комерційного кредиту в банківський [9].

Між форфейтингом і «експортним факторингом» існує неабияка схожість, а саме:

1. Періодичність між оплатою і відвантаженням у середньому становить 30-45 діб і залежить від поточних особливостей операції, ліквідності продукції та ін.

2. Схеми факторингу і форфейтингу надають покупцям певні переваги: відсутність потреби виводити активи з обороту, з метою сплати авансу за товар, та можливість точно планувати терміни погашення дебіторської заборгованості.

3. Для створення успішних партнерських відносин постачальникам доводиться проявляти гнучкість, наприклад надавати покупцям відстрочки платежів.

Однак серед відмінностей слід відмітити те, що:

1. Факторинг є короткостроковим інструментом фінансування, а форфейтинг націлений на середній і довгостроковий термін кредитування зовнішньоекономічних процесів.

2. Об'єкти операцій – рахунок-фактура для факторингу і боргове зобов'язання для форфейтингу.

3. У рамках факторингу сума кредиту обмежена поточними можливостями фактора, у форфейтингу – дає змогу підвищувати суму комерційної угоди та ін.

Розвиток форфейтингу в Україні здійснюється досить повільно. Першопричиною є характерна географія українського імпорту – наявність високих ризиків заважає західним компаніям знайти гідного гаранта або аваліста для векселя покупця. Причиною такого наслідку, як правило, вважається обмеження форфейтингу українським законодавством – банки не можуть виступати в ролі форфейтору, лише в ролі агенту. Щоб значно збільшити можливості форфейторів та їхніх клієнтів, потрібно також здійснити нормалізацію податкового законодавства України. Нині вторинного ринку форфейтингу в Україні не існує. Українські банки за ризиками розвинених країн не витримують конкуренцію за ставками, а середньострокові ризики країн, що розвиваються, вони не готові приймати [10].

Для покращення розвитку економічного стану необхідно: знизити існуючі фінансові ризики за рахунок вдосконалення форфейтингових схем; відмінність організаційної складності форфейтингової схеми від факторингової, потребує безпосереднього вдосконалення форфейтингової схеми з урахуванням міжнародних принципів і стандартів; так як недосконале законодавство повільно акцептує світову ділову практику, розглядаючи у кожному новому інструменті спосіб обману фіскальної системи, то слід нормалізувати та вдосконалити саме податкове законодавство, яке могло б значно збільшити можливості форфейторів та їхніх клієнтів.

Отже, аналізуючи вищесказане можемо зробити висновок, що форфейтинг висуває ряд переваг для бізнесу, ніж факторинг, знижує ризики, пов'язані з міжнародною торгівлею, забезпечує і збільшує грошові потоки, що дозволяє експортерам бути конкурентоспроможними на світовому ринку. Враховуючи основні економічні події на території України необхідно розвивати та вдосконалювати наявний потенціал форфейтингу всередині країни, що призведе до більш активного посилення внутрішньоекономічних зв'язків. Основними шляхами вдосконалення форфейтингу є вдосконалення законодавчої бази шляхом прийняття відповідних нормативних актів та створення необхідних інструментів регулювання цієї діяльності; вдосконалення форфейтингової схеми з урахуванням міжнародного досвіду та національних особливостей її використання в Україні та створення стабільного економічного середовища, мінімізація ризиків, розвиток інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Altman D. G. Practical Statistics for Economy Research / D.G. Altman. London : Chapman & Hall, 2011. 351 p.
2. Dyson J. (July 1999). Big banks learn to flex their muscles. (Syndicated Loans) : Euromoney Magazine.
3. Cullison A. S. (2000). Yukos persuades Lenders to join in syndicated loan : Wall street Journal.
4. Currie A. (February 1998). Syndicated Lending. Deals in cyberspace : Euromoney Magazine.
5. Крупіна Т. Що таке форфейтинг і як він працює. URL : <http://www.banki.ua/news/bankpress/?id=49964> (дата звернення: 18.10.2020).
6. Пилипів О. М. Форфейтинг як форма експортного фінансування та специфічний вид кредитування. *Сталий розвиток економіки: Всеукраїнський науково-виробничий журнал*, 2011. С. 320-322

Науковий керівник: **Баришевська І. В.**, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна